

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal.

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 156. szám.

Péntek július 10.

A magyarországi románok közművelődési helyzete.

(Három közlemény.)

A „Torontál” számára írta: **Hungarus.**

Nagybeeskerek, július 10.

III.

(Befejező közlemény.)

A tiszta lelkiismeret nyugalmaival tekinthet szemébe a magyarság a kalandor politikuskok ama folyton hangoztatott, sajnos széles körben hiteltelre találó, de minden komoly alapot és igazságot nélkülöző hazug rágalmainak is, hogy a magyar állam erőszakos nyomása lehetetlenné teszi a román nép kulturális fejlődését. Hogy szárnyát szegi minden törekvésüknek, mert sem szabadon garázdálkodó sajtójukban, sem közművelődési egyesületekben, sem pedig iskoláikban nem szolgálhatják szívük szerint a román kultúra érdekeit.

Ez is egy láncszem vakmerő hazugságaik és rágalmaik végnélküli sorában. Mert mi a tény, a le nem hazudható valóság? Az, hogy a magyar nemzet példátlan türelme és jóindulata révén meg van minden eszközü arra, hogy kulturájukat teljes erőfeszítéssel szabadon ápolhassák; s ha e kultúra tartalmilag silány, annak bizonyára nem a magyar sovinizmus vagy erőszak az oka. A statisztikai számadások azt mutatják, hogy hazai románjaink a közel 3000 felekezeti jellegű és merőben román tantervű népiskolán kívül 28 középiskolában, illetőleg szemináriumokban, tanítóképzőben, s akiskolában, leánynevelő intézetekben szolgálhatják a „román nemzeti kultúra” szent eszméjét s nevelhetik a saját szájuk ize szerint gyermekeiket a magyar állam gyűlöletében!

Mert az iskolák tanítási nyelve kizárólag román. A magyar nyelv oktatása, az erre fordított idő és eredmény egyaránt galád szemfényvesztés, semmi egyéb. Ez iskolák szelleme, munkássága, amelyre

széles autonómiájuk folytán vajmi kevés s csak látszólagos ingerenciánk van s amely leplezetten bár, de föltétlenül egy ravaszul kiesztelt politika szolgálatában áll: mind mélyebbre ássa azt a szakadékot, mely e nemzet polgárait egymástól elválasztani akarja! S hogy e példátlanul abnormis helyzetet még élesebben megvilágítsuk, tegyük hozzá, hogy az állam ez iskolák támogatására évenként tekintélyes anyagi segítséget juttat! Egy-két példát a sok közül!

A balázsfalvai gör. kath. román főgimnázium tanítási nyelve kizárólag román. Az ifjusági önképzőkörben az 1907. isk. évben 21 munkát nyújtottak be, magyar nyelven írottak egyet sem. Ünnepeleiken 15 költeményt szavaltak. Ezek közt — horrendum dictu! — kettő magyar volt. Az ifjusági könyvtár a jelzett isk. évben hét magyar művel gyarapodott, de ellensúlyozásul 14, kizárólag román politikai hírlapot és folyóiratot járatott, melyek közül románai volt tíz. Azt sem érdek nélkül való tan tudni, hogy a román történetírók kivétel nélkül elismerik, hogy „a mai Románia, nemzeti és kulturális fellendülését a balázsfalvi román iskolának köszönheti.”

A belényesi gör. kath. román főgimnázium, melynek kétes értékű dicsősége az 1888-ban államellenes tüntetésért lefolyt vizsgálat, a mult tanévben 12.000 K. állami segítségben részesült. Bár egyes tantárgyakat magyar nyelven tanítanak, a legtöbb tárgy román nyelven adatik elő s román tankönyveket használnak. A brassyói g. kel. r. gimnázium tanítási nyelve már kizárólagosan román; önképzőkörében csak román nyelvű dolgozatokat tárgyaltak, iskolai ünnepeleik, közgyűléseik programja teljesen és kizárólagosan román volt. A tanári kar könyvtára 1365 kötettel gyarapodott, ezek között a magyar

művek száma öt; az ifjusági könyvtár pedig hét kötet magyar munkával gyarapodott.

És így folytathatnók a bródi, a naszódi alapítványi főgimnáziumok, a brassói felső kereskedelmi s a többi iskolák jellemző adatainak egybehordását. Ez adatok, ha tán a kérdés szempontjából kicsinyeseknek is látszanak, mélyeséges tanulságokat rejtenek magukban, másfelől pedig bizonyosságot tesznek az agitátorok gyáva rosszhiszeműségéről, amikor mind-ezeket jól ösmerve, nem átalják azzal csalni népöket s a nagy világot, hogy a magyar állam elnyomja iskoláikat, iskoláikban a nyelvüket s nemzeti kulturájukat!

Ép ily őszinte és igaz az a vádjok is, hogy a magyar sovinizmus lépten-nyomon megakadályozza a román nemzeti kulturának társadalmi uton való ápolását és terjesztését, bár teljes jogunk s elegendő okunk volna erre is, mert hisz köztudomású dolog, hogy e névleg „közművelődési egyesületek” egytől-egyig szervezetten működő exponensei és organumai a separatistikus román politikának, mely a magyar állameszme megromlására tör. Galád hazugságait leghatározottabban le-szerelik a következő ismert, számszerű adatok. A román kultúra társadalmi és egyesületi uton való ápolásában 6 nagyobb egyesület, 25 nőegylet, 113 dal- és zeneegylet, 33 olvasó-egylet fejt ki akadálytalanul tevékenységét. Ez egyesületek kellő és bőséges anyagi eszközökkel rendelkeznek; s segítséget kapnak kívülről is s ezeken felül hathatós támogatásban részesülnek a hazai román pénzüntézetek révén, mely intézetek, például 1906-ban 112.000 koronát áldoztak román közművelődési célokra.

Am mit mondjunk a „bilincsebe vert” román nemzeti sajtóról? Mit arra az

A „TORONTÁL” tárcája.

Esetek a deputációzásokról.

(A „Torontál” eredeti tárcája.)

Közi: **Menczer Lipót.**

III. Deputáció Karátsonyi László főispánhoz 1861-ben.

Nem lehet azt mondani, hogy az 1860-ik évi október 20-án hazánk néhány nagyjának hozzájárulásával kiadott császári diploma egy nesze semmi fogd meg jól lett volna. Olyan nagy jellemű és nagynevű emberek léptek az így megnyitott kis tevékenységi körrel fölruházott területre, mint báró Vay Miklós és Zsedényi Ede, kiket az egy évvel előbb kiadott protestáns patenssel szemben nyíltan és elszántan elfoglalt ellentállás következtében, Tisza Kálmán, gróf Degenfeld, Révész Imre, Haubner szuperintendens és még sok más országos nevű protestánsal szemben több évi börtönbüntetésre ítélték.

Báró Vay Miklóshoz és Zsedényihez az ország kormányzása céljából még gróf Széchenyi Antal, báró Senyei Pál, Rohonczy udvari tanácsos, a vármegyék élére a visszavonultságban élt régi főispánok is vállalkoztak. Torontálvármegye főispánja Karátsonyi László lett, ki 1848-ban is az volt. A vármegye közönsége ezt nagy örömmel és lelkesedéssel fogadta. A főispán bevonulásához nagy ünnepek lettek tervezve. Ezeknek rendezésére egy igen nagy, többnyire helybeliekből állott bizottság lett megalakítva. Diadalkapuk nagy számban, uri, tisztán magyar, továbbá magyar, román, szerb és német földmivészekből összeállított lovas nép bandériumoknak hosszavége nem volt. Ugyszintén a vármegye nagybirtokosaiból, valamint helybeli polgárok uri fogataiból végnélküli hintósor előzte meg a bevonuló főispán diszhintóját. Hogy diszbed is volt, meg diszbál, az csak több mint természetes. A diszbálhoz a főispánt és családját külön kül-

dötség által kellett meghívni. A lelkesedés, remény és boldogságban uszó lakosság egyszersmind feneketlen sártengerben is uszott 1861. január havában. Ily körülményekhez képest, már tekintettel a sártenger feneketlenségére, a bálhoz meghívó küldöttségbe mindenestre egy olyan tagot kellett választani, kinek magas kerekü, könnyűjárású szendlaferje, magastermetű, nem nehéz járatású négy lova van. Én az ilyen nagy utra vállalkozni képes kocsi és 16 1/2 markos 4 erdélyi lovat Istenben boldogult bátyámmal együtt tulajdonul birtam. Így tehát velem együtt bold. Menczer Rezső, akkor magán-, rövidre reá vármegyei mérnök, bold. ifj. Feigl Zsigmond, nem sokkal később lett vármegyei esküdt, lettek küldöttségi társaim. Egy félgy esős, félgy fagyos januáriusi napon reggel 8 kor megindultunk a jóságos Feigl Zsiga bácsi házából, ahol a 3-ik utas szállt kocsira és valamikor délután 4-kor érkezünk Beodrára, a főispán tágas kastélyának parkozott udvarára.

Kitüntető szíveséggel fogadott minket a főispán két fiával, Ferenc és Lászlóval. Mindkettőnek a gimnáziumi tanulmányaik befejezéséig néhai Samarjay Károly volt a nevelője. Nyitott kocsin lévén a (sár) tengeri ut sötét nyomai nagyon is meglátszottak rajtunk. A bőségesen nyújtott uri kényelemben csakhamar megtisztálkodtunk és átöltözködtünk.

Megbízatusunkban egy jártunk el, hogy a méltóságos asszony és ennek akkor talán 18 éves Katica leánya is jelen legyen, mikor meghívó kérelmünket előadjuk. Amig ezt meg nem tettük, nem is akartunk leülni azon részünkre rögtönzött oppulens uzsonnához, amelyhez az órákig eltartott elesigázó utazás eléggé vágyakozókká és fogékonyokká tett.

Az egész család és Daniel Pál 1848—1849-iki években végig volt országgyűlési képviselő jelenlétében előadtuk kérelmünket, hogy a főispáni bevonulás örömnepét egy bállal is tetézzük, amelyhez a méltóságos urékat nagyrabesült

kedves gyermekekkel együtt ezennel tiszteletteljesen meghívjuk.

Szíves örömmel és készséggel ígérkeztek mindannyian az eljövettelre.

A főispán neje, született ittebei Kiss Fanni, néhai Kiss Antal császári kir. udvari tanácsos és bégaszentgyörgyi nagybirtokos leánya. Valamikor Kiss Antal is volt a vármegye alispánja. A főispáni pár Katica nevű leánya néhány évre reá báró Duka Emil neje lett. Karátsonyi Ferenc szintén nemsokára nőül vette ivandai Karátsony Antal jóságos és nemeslelkű leányát, Irmát.

Még ugyanaz nap este pazar jó dolgunk volt egész másnap délig, az egész Karátsonyi László-család elárasztott a legszivesebb vendéglátással, uri kényelemmel. De mindhárman már régen megígértük volt boldogult Mihalovics István közös barátunknak, hogy ellátogatunk hozzá.

Egy félgy ködös nap déltáján hagytuk el hála és örömtelen a szép uri kastélyt, hogy Basahidon át Tordára hajtassunk.

A jól megpihent 4 lónak is alapos biztatás kellett, hogy a nagyon is ragaszkodó sárból lábát kiemelhesse és kocsinkat velünk együtt tovább vihesse.

Reánk esteledett, mikorra Torda alá értünk. Több faluvégi házból láttunk méceszt világitani, ebugatást is hallottunk bőséges számmal, de bármerre is fordította kocsisunk a lovakat, mindenütt el volt árkolva.

Igy tehát a kocsisnak le kellett a kocsiról szállani, egy a falu legvégén levő házba beszállani és itt egy vezetőt kérni, hogy evel a helységbe juthassunk. Nagy készséggel jött ki értünk a ház gazdája és lámpással ellátva, minket bevezetett azon faluba, amelyben még később is igen gyakran, különösen Szent István napján, Szent Nepomuk napján, bucsukor és Muki bácsi névnapján és disznótörök alkalmával is sűrűn megfordultunk.

örökké ismétlődő insultusra, hogy a mi ázsiai hordánk békóba veri a gondolat nyilvánításának szabadságát, hiszen a mi üldözött románjainknak csak 49 hirlapjuk van, ezek között 20 politikai újság, amelyek hasábjain minden betű gyűlölséget hirdet, bujtogat és rágalmaz!

Mert a népbolondító kalandorok ócska lomtárában csak egy fegyver van: a rágalom fegyvere. Senki sem tagadhatja, hogy e fegyvert virtuozitással forgatják. Kivált ha orozva, vagy a saját bőrük kára nélkül tehetik. Mert ezt a tisztességes bört mégis többre becsülik, mint azt a sok humbugot, hazugságot, rágalmat, melyet „elárvult nemzetiségük” érdekében ravasz megátalkodottsággal hirdetnek.

Távol legyen tőlünk még a gyanu árnyéka is, hogy érzéseinket a román polgártársaink ellen irányuló faji gyűlölség vagy bármilyen animozitás befolyásolná. Vagy hogy egy pillanatig is szükségesnek vélnék szembe állítani a magyar állam méltányosságát, türelmes és korrekt politikáját az izgatók vádaskodásaival, amikor tárgyilagosan, szenvedés nélkül megvilágítottuk a románok politikai, társadalmi és kulturális elnyomatásáról világszerte hirdett oktalan rágalmakat.

Nem vádoljuk meg a hazaárulás súlyos bűnével magát a román népet, mert hisz nincs oly becsületes, hűséges nép, amelyet a folytonos lázítás, bujtogatás, gyűlölség a végtelenségig ne hajtson. Hisszük, hogy a román értelmiség tisztán látó része maga is elítéli a kalandorok átkos munkáját, mert velünk együtt jól tudják, hogy román polgártársaink boldogulásának feltételei a magyar nemzet rovására sohasem valósíthatók meg!

A kölcsönös kiengesztelődésnek és a békés egyetértésnek alapja csak a magyar állam alkotmányos törvényeinek feltétlen tisztelete, s a honpolgári köteleességek becsületes teljesítése lehet.

Wekerle bécsi utjáról. Wekerle miniszterének bécsi utjáról újabb a következőket jelentik: Az osztrák pénzügyminiszterrel kellett tanácskozni elsősorban azokról a módosításokról, amelyeket a szeszadójavaslaton az osztrák pénzügyminiszternek tenni kell, hogy javaslata a magyar szeszadótörvényvel egyöntetű maradjon. Az osztrák parlament most a nyári szünet előtt csupán a főlhatalmazási törvényt fogja elintézni, amely az osztrák kormányának módot nyújt arra, hogy a kontingens fölöstását ideiglenesen el-

intézhessen, addig amíg ősszel az osztrák parlament véglegesen elintézheti a magyar szeszadótörvényvel egyöntetű szeszadójavaslatot. Az osztrák miniszterelnökkel is tárgyalta Wekerle, aki ez alkalommal az őszi delegációs ülészekről folytatott tárgyalást. A delegációkat szeptember 25-ére fogják összehívni Budapestre.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 $\frac{1}{2}$ ó-tól kezdve délig azurak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 7 $\frac{1}{2}$ óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Julius 13. Közig. bizottsági ülés.

A tűz.

Ez a pusztító elem ismét borzalmasan aktuális lett a budapesti Kowald-gyár rémes katasztrófája folytán. Ezt a katasztrófát nem az arányai teszik olyan kiáltóvá, mert bár néhány emberéletet elpusztított, de ennél sokkal nagyobb katasztrófák folynak le szinte csöndben. Anyagban sem tett nagyon sok kárt, a tűz külső képe sem volt olyan, mint mikor egy-egy falu elpusztul, de azért mégis a velőig megrázza az embert, mert a borzalma volt nagyarányu.

Egy-egy égő falu szívfacsaró, fájdalmas látvány, de korántsem olyan borzalmas, mint például a színházi tűz, ahol néhány száz embert nyaldosnak a lángok s a tűzhalál borzalmai a legrettenetesebb állatiasságot kényszerítik ki az emberből.

Pusztuló falvak katasztrófáján hányszor siklik át a közvélemény, úgy hogy másnap már alig beszélnek róla. Az olyan katasztrófa azonban, mint a Kowald-gyáré, vagy valamely nagy színházi tűz, egész Európát foglalkoztatja s a megdöbbentés napokig rázza az emberek idegét.

És utánuk megindulnak a tünődések, a mérlegelések, hogy miképpen lehetne védekezni kellőképpen a tűz borzalmai ellen? Hát igazában nem lehet. Borzalmas katasztrófák a legkövetesebb védekezés mellett is fognak történni, mert a katasztrófák természete — a katasztrófa. Azonban arról már sokat lehet beszélni, hogy az ilyen katasztrófák miért történnek oly sűrűn s különösen nálunk miért olyan gyakoriak a tűzkatasztrófák? Mert bizony Nyugateurópanak államai között alig van ország, ahol oly gyakoriak s különösen oly pusztítóknak volnának a tüzek, mint Magyarországon.

A tűzkatasztrófákat elkerülni nem lehet, az igaz, de csökkenteni, pusztításuk nagyságát enyhíteni kellő előrelátással, kellő óvintézkedésekkel igenis lehet. Példa erre éppen a Kowald-gyár katasztrófája, amely talán még borzalmasabb lett volna, ha a fővárosi tűzoltóság olyan ki-

tünően szervezett és kitünően fölszerelt intézmény nem volna.

De hol van még egy ilyen tűzoltó-testület az egész országban. Sehöl. Többé-kevésbé megfelelők, de kifogástalan nincs egy sem. Nem az illető tűzoltó-testületekben van a hiba, korántsem, hanem a viszonyokban. A legnagyobb gonddal és apparátussal szervezett tűzrendészetnek kellene az országot behálózni a legmesszebbmenő állami gondozásban s ehelyett azt látjuk, hogy ahol csak néhány lelkes ember a maga buzgólkodásából nem áll össze a tűz pusztításai ellen ember-társai védelmére, másutt mindenütt védtelenül áll az emberélet és a vagyon egyaránt.

És hozzájárul ehhez még az előrelátás, az ugynevezett megelőző intézkedéseknek ugyszólván teljes hiánya. Ilyen Kowald-gyári, vagy színházi katasztrófánál mindig önkéntelenül eszünkbe jut például a becskeréki színház. Hatóság, közönség egyaránt tudja, hogy kész tűzfészek, de azért rábizzák a véletlenre, a sors kegyelmére az emberéletet. Egy kisebbfajta színházi rémület s a sajtónak legerélyesebb felszólalása kellett még ahhoz is, hogy ingó-mozgó székekkel tovább el ne torlaszolja a színház primitív kijárását, a mely — befelé nyílik.

Sok ilyen példát fel lehetne hozni, amely a kellő elővigyázat és gondoskodás hiányát igazolja, de fölösleges, mert sajnos, tudja ezt mindenki, de válvonogatva, keresztülnéznek rajtuk. A Kowald-gyárnál is ugyszólván egy ajtó volt a katasztrófa okozója. Ha az az ajtó nyitva van, mindenki megmenekül. De nem, azt az ajtót zárva kellett tartani. Hogy miért, erre alig akar valaki felelni. Pedig a felelet rá az a könnyelműség, mely sohasem látja azt, hogy mi történhetik, hanem csak azt látja, ami már megtörtént. Akkor hatóság, közönség, mindenki keresi a bűnbakot, kiált és üvöltöz, végül pedig uira rázárja az elővigyázatlanság ajtaját — a következő szerencsétlenekre.

Kitüntetések a vöröskeresztnél. Mint a hiaatalos lap mai száma közli, Mária Valéria főhercegnő, mint a magyar szent korona országai Vöröskereszt egyletének legfőbb védőasszonya az egyesület körül szerzett kiváló érdemekért, dr. Mangold Samuné Breuer Szidóniát, a torontálvármegyei vöröskereszt választmányi tagját, Menczer Lipót nyug. m. főpénztárost, a nagybecskereki vöröskereszt fiókegylet választmányi tagját, dr. Mihálovics Odónné Parlaghy Etelkát, a torontálvármegyei vöröskereszt választmányi tagját, özv. Morgenbesser Jánosné Milasics Alizát, a perjámosi vöröskereszt fiókegylet elnökét, Bayer Józsefné Jungen Georgiánát, a zombolyavidéki vöröskereszt választmányi tagját és Bezuk Lajosné Anton Karolinát, a zombolyavidéki vöröskereszt választmányi elnököt sajátkezeleg aláírt elismerő díszokmányokkal tüntette ki.

Kinevezés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Knyskó Lajost, a nagybecskereki állami felső kereskedelmi iskola jeles igazgatóját a VII-ik fizetési osztályba kinevezte.

Uj jegyzők. A nagybecskereki közigazgatási tanfolyamon a július elsején megkezdett képesítő szigorlatok tegnap értek véget. A képesítő vizsgák eredménye a következő:

Kitüntetéssel kiegészítettek: Zipfel János, Fuchs József, Mannsbarth Árpád, Horvát István, Kofler István, Babák András.

Egyhangulag: Tárnok István, Deák Vidor, Vicsay Endre, Fáber József, Gonda Balázs, Gosztonyi Viktor, Fuchs Péter, Stefanovics Gyula, Kisgergely Barnabás, Stefan Máttyás, Gaál Imre, Kehrer József, Benda Márton, Weinhardt Ádám, Babják Béla, Kovács Ignác, Máthé László, Klapp Miklós, Arvay György, Nikolics Emil, Schwarz Géza.

Szótöbbséggel: Kern Ervin, Debreceni Nándor, Babós János, Sziveri István, Wingert András, Ravasz Vince, Szendrey Jenő, Kászonyi Pál, Diez Tivadár, Jaksics Imre, Kollmann Henrik, Martinovics Sándor, Hrosz Antal, Bodor János, Páva György, Wigner József, Mészáros Pál, Parsché Károly, Brüll Géza, Wodraska Béla, Zsiross László, Schramm Frigyes, Laub Miklós, Vészics-Csékity György, Toponarszky Milivoj, Hasz János.

Torontali gyógyszerészek gyűlése. A Magyarországi gyógyszerész-egylet XIV. járása folyó hó 13-án Nagybecskereken délelőtt 10 órakor a Kaszinó helyiségében rendkívüli gyűlést tart, amelynek tárgyai: 1. A gyógyszerészeti ügy rendezéséről szóló új törvényjavaslat tervezetének megvitatása. 2. Esetleges indítványok. Tekintve az ügy felette nagy fontosságát, a vezetőség kéri a gyógyszerészeket, hogy a gyűlésen okvetlen jelenjenek meg.

Papok találkozója. Kedves ünnepély folyt le tegnap Amshlinger Ferenc simonyifalvai plébános házában. Ott jöttek össze ugyanis a temesvári szeminárium 1894-ben végzett növendékei, még pedig Görlich Flórián verseczi hittanár, Müller Ede másfalvai, Schweninger Jakab esenei, Prileszky Zoltán

Az uradalmi tisztartói lakban együtt találuk a háziurat, Mihálovics Istvánt és nejét és Mihálovics Jánost családostól.

Még a faluvégén minket oda besegítő vezetőnk lovainkat, meg minket is, a rossz ut miatt elszüvedett fáradalmak és besárosodás miatt avval sajnált meg, hogy „ilyen uton a ló is, meg az embőr is olyan piszkos lösz, mint a disznó”.

Ha mindjárt ilyen állapotban is érkezünk meg, Pista bácsi háziurunk, meg annak páratlan szeretetreméltó és bájos neje a legnagyobb hálára és elragadtatásra kötelező vendégszeretettel fogadtak.

A bőséges vacsora után Pécó cigánybandája is a házhoz tévedt, melynek következtében tánc is, ergo meg Pécó-Cécó is került. Ez utóbbiban azonban már Mihálovics János bátyánk és annak kedves neje és két bájos, akkor még csak serdülő leánya, Sari meg Vilma nem vett részt. Ödönke egész kis legény volt még akkor; az egész este alatt otthon aludta a leendő nagy szójátékos huncutkás álmait. A háziur és vendégei jókor mentek hálásra, mikor az óra már keveset ütött. Sokszor sajnálattal emlegettük a jó cimborát, Ferenczy Muki barátunkat, hogy nincsen velünk.

De hiszen ezt is bőven pótoltuk vele együtt és ugyancsak Tordán, ahol 1848-ban is volt szolgabírói hivatal (néh. Várady Mihály volt ekkor szolgabíró), meg 1861-ben is Ferenczy Jánossal, ki bár csak februártól októberig szolgált, de népszerűbb szolgabírója 10 vármegyének sem lesz többé, meg Tordának, hogy mikor lesz szolgabírója azt sem tudhassa az emberfia.

Bőséges megvendégtetés után a két Mihálovics-család másnap délután azon biztatással bocsátott el minket, hogy a kocsink elé fogott négy ló, még aznap haza szállit bennünket. De hogy én a főispán elé vonuló lovasbandérium tagja lehessen, jó Pista bácsi azon dupla ponyy lovát, amelyen agarászni szokott, nekem kölcsön-

adta és mindjárt magammal is hoztam. Kell-e nagyobb bizodalom egy jó bácsi, meg barától, mint egy, hozzá még hátsaló kölcsönadása. Meg is becsültem a kölcsönadást, meg most is eleven hálával, a lovat, melyet alám adott avval, hogy amint azt nekem sokan mondták, jól megültem.

A főispáni bevonulás, meg a bál is fényesen sikerült, ez utóbbi annál fényesebben, mert a kaszinói táncterem összes díszítése leégett, de baja senkinek sem lett. Így kellett annak lenni, miért is tettünk koncessziót a németnek.

A táncrenden csak csárdás, kóló és kőrtánc, meg mazur állott. A szünidő után a főispán Katica leánya egy kis Walzert kért. A cigány, nem kisebb ember, mint Steva Konstantinovic, a Nagyikikindán székelő Konstantinovic Pájó muzsikuscigány dinasztia majoreszkója zendítette rá a német táncot. A számos zászló bojtojai, melyek a petróleum lámpákig lefogtak, megmozdultak. Egy ilyen bojt tüzet fogott és ettől egy pillanat alatt a terem falait felülről leig díszítő organtin is egy-néhány perc alatt mindenlégett; de még csak a bál ruhákban nem esett kár, annál kevésbé a bájos táncosokban. Ilyen főispáni bevonulást, annyi vármegyei jogosult nép által látogatott bált még a helybeli kaszinó nem látott, olyan animo még e falak között soha sem volt. Így tehát a deputációzásnak fényes eredménye lett.

Hogy 1861-nek magának milyen eredménye volt, azt 1866. nélkül vagy jóval később, de még talán máig sem tudtuk volna meg.

Most mi szegény magyarok ahhoz, hogy nagy történelmi eseményeket kihasználjunk, ahhoz elég erősek vagyunk, de csakis akkor, ha azt elég észszel, körültekintéssel és következtetni tudással tesszük, de történelmi irányítást, világ-részeket megmozgató, a népek sorsában nyomokat hátrahagyó eseményeket előidézni nem tudunk, ilyenre még álunkban se vetemedjünk.

némethogszáni, Szabó Márton dr. verseczi, Wünsche Gyula lupáki plébánosok, továbbá Wittwer Miklós nagybecskereki kórházi lelkész. Az ünnepélyt mise nyitotta meg, amelyen a kegyeletos lelkészek elhunyt tanárjuk, Szűcs János lelkiüdvéért imát mondtak. Azután elhatározták, hogy a jövő évben Wünsche Gyulánál jönnek össze.

— **Viharos július.** A máskor kánikulai hőséget jelentő júliusra az idén ugyiszólván alig ismerni rá. A nagy nyári hőségnek csak egyik-másik napon van nyoma, egyébként azonban egészen jól el lehet most tűrni a júliusi nap-sugarat. Azok, akik hisznek az időjósoknak, elkészültek erre a júliusra, mert például a jeles magyar időjós: Meteor csapadékos, viharos és nem meleg júliust jósolt s a jóslás ugylátszik be is teljesedik, mert eddig júliusban nem fuladoztunk a hőségtől, néhány nap óta erős szél is járja, tegnap és ma pedig ugyancsak viharos volt az idő. Tegnap este 10 óra tájban volt a vihar, orkászzerű szél kíséretében, a mely sajnos azonban esőt nem igen hozott s csak Nagybecskerek híres porát kavarta fel az egekig. Csak később, éjfél tájban volt részünk egy kis esőben. Ma délben megint megisméltődött a vihar s 1 óra tájban újból orkászű szélvész nyargalászott felettünk, amelyre ezuttal erős zápor következett; de ez sem tartott sokáig. Persze a nyári vihar nem mult el kártevés nélkül, mert a gyümölcsösökben, szőlőkben össze-vissza csapkodott mindent az orkán s így csak voltaképen csak Meteor lehet megelégedve, hogy a jóslása bevált.

— **Mulatság.** A jánosföldi diákság július hó 18-án az ottani iskolai könyvtár gyarapítására a Treisz-féle nagyvendéglőben táncvigalmat rendez. Belépődíj személyenként 1 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázza. Kezdeté 8 órakor.

— **Véres bosszu.** A temesmegyei Mosnicza községben tegnapelőtt véres elszámolást rendezett Tobicsin György ottani földmives régi, esküdt eilenségével, Salucs Jánossal, a szomszédjával. A véletlen úgy akarta, hogy a két szomszéd a falu végén találkozott egymással. Azonnal elkezdtek verekedni, mire aztán Tobicsin kirántotta a zsebkését és azt markolatig döfte társa mellébe. Szabucs a szenvedett vérvesztés folytán elájult és most súlyos sebével a lakásán ápolják. A merénylet ellen a királyi ügyész megindította a büntető eljárást.

Fényképezési készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképezést, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) es. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképezési eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A főrendiház ülése. —

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház ma délelőtt ülést tartott, hogy a képviselőház által elfogadott s a főrendek által még le nem tárgyalt javaslatokat elintézzék. E javaslatok között volt a végrehajtási novella is, a melynek a kikorrigálása a főrendiházra várt.

Az ülést 11 óra felé Desseffy Aurél gróf nyitotta meg. A megnyitás után nyomban áttértek a napirendre s vita nélkül elfogadták a kuriai bírások meghosszabbításáról, a bírtokrendezéséről s a végrehajtási eljárás reformjáról szóló javaslatokat. Ez utóbbi 7-ik szakaszának első bekezdését így módosította:

„A hatodik szakasz első bekezdésében felsorolt személyeknek (állami, törvényhatósági vagy községi alkalmazottak) nyugdíja, vagy kegydíja, ugyszintén a nyugalom, maztatás folytán járó személyes pótdíja, valamint a lelkészek agastyáni fizetéselegfeljebb egy harmadrész erejéig foglalható le és ez is csak úgy, hogy a végrehajtást szenvedő részére évi 1200 korona a foglalásnál is érintetlenül maradjon.”

A hetedik szakasz utolsó bekezdését pedig a következőképpen egészítették ki: „A hatodik szakasz első bekezdésében felsorolt személyek özvegyeinek nyugdíja, kegydíja, végkielégítése, vagy nyugdíj

megváltása, ugyszintén a nevelési járuléka egyáltalán nem foglalható le.”

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőházban ma végre meg volt az utolsó és visszavonhatatlan ülés a nyári szünet előtt. Az ülést csak azért tartották, hogy elintézzék a végrehajtási novella hetedik szakaszát, a főrendiház által elfogadott ismert módosítással. Ez megtörténvén, a tisztelt honatyák, már az a kevés tudniillik, aki a mai ülésre eljött, sietve szétoszlottak a nyári vakációra.

A déli 12 órára kitűzött ülést Náva Alajos alelnök fél 1 órakor nyitotta meg. Jelenti, hogy Mezőfi Vilmos sürgős interpellációt jelentett be a Kowald-gyár katasztrófája ügyében.

Ezután rátértek a főrendiház üzeneteire s azokat vita nélkül tudomásul vették. Vita csak a végrehajtási novella 7-ik szakasza dolgában volt.

Itt elsőnek Günther Antal igazságügyminiszter szólalt fel, ki rövid érvelés után tudomásul vételre ajánlja a főrendiház módosítását.

Nagy György, az ismeretes fölforgatás okozója, a maga álláspontja mellett érvel. Például fölhozza Franciaországot, Görögországot és Romániát, ahol a tisztviselők nyugdíja nem foglalható le.

Főntartja a maga álláspontját s indítványozza, hogy a képviselőház ne vegye tudomásul a főrendiház üzenetét.

Günther Antal igazságügyminiszter ismételtén felszólal s kifejti, milyen lehetetlen állapotot idézne elő, ha Nagy György álláspontja érvényesülne. A Nagy György által felhozott példákat azzal cáfolja, hogy az illető országokban aránylag sokkal csekélyebb a nyugdíj. Kéri Nagy György indítványának az elvetését.

Pilisi István azt a módosítást terjeszti be, hogy a nyugdíj 2000 koronán felül lehessen csak lefoglalható.

Bakonyi Samu előadó felszólalása után a Ház ugy Nagy György indítványát, mint Pilisi módosítását elveti s a főrendiház üzenetét tudomásul veszi. Az erről szóló jegyzőkönyvet nyomban hitelesítik s átküldik a főrendiházhoz, hogy az pótlólag szintén tudomásul vegye.

Az elnök indítványozza, hogy a képviselőház szeptember 22-ig ne tartson ülést, a 22-iki ülésen állapítsa meg a következő ülés napirendjét.

Végül Mezőfi Vilmos megtette interpellációját.

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlsbadból sürgönyzik, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapota kielégítő. A miniszter az éjszakát jól töltötte és hőmérséklete 36,6 fok.

Herczeg Ferenc megműsül.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Herczeg Ferenc, a kitűnő író a nyolcadik kerületi anyakönyvi hivatalban holnap házasságot köt Csillag Juliskával, Csillag Teréz, a Nemzeti-színház művésznőjének leányával.

A dobosok alkonya.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király elrendelte, hogy egy magyar honvédségnél, mint az osztrák Landwehnról a dobosok eltörültesenek. Helyettük kürtösök lesznek.

Az agkori biztosítás Angolországban.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, az angol alsóház kétszázötvenöt szóval tíz ellenében harmadik olvasásban elfogadta az agkori biztosításról szóló törvényjavaslatot.

Letartóztatott szocialista.

Budapest, július 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti rendőrség letartóztatta Hannes Sándor szocialistát, akit azzal vádol, hogy a gázgyári sztrájknál a munkásokat állítólag izgatta.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 10. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre 1908.) . . . 22 56— —
Rozs (októberre 1908.) . . . 18-96— —
Zab (októberre 1908.) . . . 16-76— —
Tengeri (augusztusra) . . . 14-32— —
Tengeri (új, októberre) . . . 14-60— —

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1908. évi július hó 10-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 kgr.	11:50 korona
kétszeres		7:50
rozs		8:—
árpa		6:50
zab		7:50
kukorica		7:—
repce		15:50
széna I.		8:—
„ II.		7:—
szalma I.		4:—
„ II.		3:—
burgonya 1 kgr.		—10
disznóhús I.		1:80
„ II.		1:70
juhús		1:04
sizr		1:68
marhahús I. 1 kgr.		1:46
„ II.		1:36
borjúhús I.		1:80
„ II.		1:90

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

NESTLÉ

az egészséges **gyermeklisztje**

és a beteg gyermek, a gyomorbetegség regóta bevált táplálékja. Megv. a hányástól, hasmenéstől, belhurutól és elhárítja ezeket.

A gyermekápolásról ismeret. füzetet ingyen küld. NESTLÉ

Wien, Biberstrasse 11.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.

Pancsováról: délután 5 óra 40 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (mórtokocsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.

Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.

Csösztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.

Szegedre: (mórtokocsi) délután 1 óra 15 perc.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanára reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.

Csösztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

531-1.1

Meghívó.

A nagybecskereki ipartestület f. évi július hó 19-én délután 2 órakor, az alapszabályok által előirt szamu tagok meg nem jelenése esetén pedig f. évi július hó 26-án d. u. 2 órakor, a megjelent tagok számára való tekintet nélkül, a városi tanács nagytermében tartja

rendkívüli közgyűlését,

melyre a t. c. tag urak tisztelettel meghivatnak.

Nagybecskerek, 1908. évi július hó 7-én tartott rendes havi előjárósági üléséből.

Marschall János, **Seprős Valter,**
ipt. jegyző. elnök.

Napirend:

1. Nagybecskerek rendezett tanácsu városnak a vásári rendtartásról szóló szabályrendelet-tervezet megvitatása.
2. Iparoskörre vonatkozó alapszabályok elfogadása iránt határozathozatal és esetleg a tisztikar megválasztása.
3. A városi tanácstól érkezett végzés a tanoncok pontos iskolalátogatása, tankönyvek és íróeszközökkel való ellátása tárgyában.
4. Esetleges indítványok.*
5. Hitelesítők jelölése.

* Napirendre ki nem tűzött indítványok csak azon esetben vételnek közgyűlésen tanácskozás alá, ha 10 tag aláírásával legalább 8 nappal a közgyűlés napja előtt az előjárósághoz beadták.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

STAUB B. VERSE CZ
a legolesobbban szállit saját
termésű, egy éves, kitűnő
fehérborokat,
nemkülönbben saját égetésű,
tisztá törkölypálinkát is.

60710.10

A nagybecskereki kerületi munkásbiztosító pénztártól.

Értesítés.

A nagybecskereki kerületi munkásbiztosító pénztár elnökségével pénztári ügyekben naponta déli 12 órától délután fél 1 óráig lehet értekezhetni a pénztár hivatalos helyiségében.

Nagybecskerek, 1908. évi július 10.
Szöllőssy Károly sk.,
elnök.

629-1.1

T Ü Z I F A.

Elsőrendű bükk hasábfa

ölenként 32 korona

KRCSELICS MIKLÓS
Korona-utcai fatelepen.

630-3.1

Szeged—nagykikinda—nagybecskereki egyesült h. é. vasut. — Érvényes: 1908. május hó 1-től.

Oda										Szeged—Karlova—Nagybecskerek.										Vissza									
Sz.-v. 4702 I-III.		Sz.-v. 4704 I-III.		Sz.-v. 4706 I-III.		V.-v. 4714 I-III.		Motorkocsi menetek 4708 II-III. osztály		4710		4716		Motorkocsi menetek 4707 II-III. osztály		4709		4715		4713 I-III.		4705 I-III.		4703 I-III.		4701 I-III.			
645	1010	940	—	225	—	—	—	830	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
049	1230	1123	—	422	—	—	—	500	1204	ind.	Budapest ny. p. u. (136)	—	—	—	—	—	—	—	—	115	—	—	—	620	—	715	—		
1222	—	1146	—	451	—	—	—	555	1243	—	" Kecskemét (136)	—	—	—	—	—	—	—	—	1121	—	—	—	445	821	408	—		
—	—	1115	—	559	—	—	—	820	—	—	" Kis-Kun-Félegyháza (136)	—	—	—	—	—	—	—	—	1054	—	—	—	420	717	323	—		
155	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	" Szeged-Rökus (145)	—	—	256	627	1030	—	—	—	—	—	—	—	345	—	242	—		
153	115	—	—	332	510	940	630	—	—	ind.	Szeged (136 145)	714	1247	606	915	—	—	—	—	—	—	—	—	235	1232	—	—		
205	122	—	—	337	515	945	635	—	—	ind.	Uj-Szeged	710	1242	601	911	—	—	—	—	—	—	—	—	231	1228	—	—		
206	124	—	—	344	523	1000	643	—	—	érk.	Szöreg (136)	700	1214	552	901	—	—	—	—	—	—	—	—	223	1220	—	—		
213	133	—	—	347	524	1006	644	—	—	ind.	Szöreg	659	1233	548	854	—	—	—	—	—	—	—	—	221	1219	—	—		
218	138	—	—	357	532	1012	651	—	—	↑	*O- és Uj-Szt.-Iván	652	1225	541	845	—	—	—	—	—	—	—	—	213	1211	—	—		
227	146	—	—	403	537	1019	656	—	—	↑	*Vedresháza 3. sz. órház (f. m. h.)	646	1220	536	836	—	—	—	—	—	—	—	—	208	1205	—	—		
234	153	—	—	412	545	1028	703	—	—	↑	*Gyála	639	1214	529	829	—	—	—	—	—	—	—	—	201	1157	—	—		
243	203	—	—	425	552	1044	710	—	—	↑	Szerb-Keresztur	632	1208	523	820	—	—	—	—	—	—	—	—	153	1149	—	—		
228	220	—	—	436	602	1057	720	—	—	↑	*Kupuszina (r. h.)	621	1158	512	808	—	—	—	—	—	—	—	—	142	1138	—	—		
312	234	—	—	501	619	1105	737	—	—	↑	Törökkanizsa	612	1150	503	759	—	—	—	—	—	—	—	—	134	1130	—	—		
321	—	—	—	518	634	—	751	—	—	↑	Szanád	550	1129	441	733	—	—	—	—	—	—	—	—	112	1110	—	—		
322	243	—	—	529	—	—	800	—	—	↑	Csóka	540	1120	432	721	—	—	—	—	—	—	—	—	101	1059	—	—		
335	256	—	—	544	644	—	801	—	—	↑	Csóka	539	—	423	711	—	—	—	—	—	—	—	—	100	1057	—	—		
349	310	—	—	600	657	—	818	—	—	↑	Tisza-Szt.-Miklós	527	—	419	657	—	—	—	—	—	—	—	—	1247	1044	—	—		
403	324	—	—	624	711	—	834	—	—	↑	Pádé	512	—	404	639	—	—	—	—	—	—	—	—	1232	1029	—	—		
415	336	—	—	640	725	—	849	—	—	↑	*Esztermajor	457	—	349	616	—	—	—	—	—	—	—	—	1216	1013	—	—		
425	346	—	—	700	737	—	901	—	—	↑	Bocsár	446	—	337	602	—	—	—	—	—	—	—	—	1205	1001	—	—		
—	—	—	—	711	747	—	911	—	—	↑	Karlova	435	—	324	549	—	—	—	—	—	—	—	—	1153	949	—	—		
V.v. 4712 I-III.	409	—	1021	850	—	554	—	—	—	↑	Nagykikinda (147)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
610	220	—	—	718	—	—	—	—	—	↑	Nagykikinda (147)	350	—	280	350	—	—	—	—	—	—	—	—	841	1110	109	1071		
444	401	—	—	—	—	—	—	—	—	↑	Karlova (147)	—	—	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	754	1138	926	—		
455	411	—	—	801	—	—	—	—	—	↑	Beodra	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	745	1129	916	—		
505	421	—	—	821	—	—	—	—	—	↑	*Vinczeér	—	—	251	—	—	—	—	—	—	—	—	—	735	1119	915	—		
550	442	—	—	842	—	—	—	—	—	↑	Török-Becse-Aracs	—	—	230	—	—	—	—	—	—	—	—	—	715	1059	842	—		
610	500	—	—	901	—	—	—	—	—	↑	Kumán	—	—	203	—	—	—	—	—	—	—	—	—	657	1041	754	—		
639	519	—	—	919	—	—	—	—	—	↑	Melencze	—	—	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	643	1027	735	—		
701	535	—	—	935	—	—	—	—	—	↑	Elemér	—	—	131	—	—	—	—	—	—	—	—	—	622	1003	708	—		
718	550	—	—	950	—	—	—	—	—	↑	Nagybecskerek	—	—	115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	607	950	645	—		
1209	—	—	—	—	—	—	—	—	—	↑	Pancsova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	↑	Szécsány (148)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	810	125		
Oda										Nagykikinda—Karlova.										Vissza									
V.-v. 4812 I-III.		Sz.-v. 4802 I-III.		Sz.-v. 4804 I-III.		Sz.-v. 4806 I-III.		Sz.-v. 4808 I-III.		4810		4812		4814		4816		4818		4820		4822		4824		4826		4828	
645	1010	—	—	940	225	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
753	—	445	985	122	355	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
351	700	1100	—	225	719	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
414	722	1120	—	245	739	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	737	1134	—	259	753	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—																							